

Súd: Okresný súd Vranov nad Topľou
Spisová značka: 8Csp/18/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8822201769
Dátum vydania rozhodnutia: 23. 11. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Silvia Šviderská
ECLI: ECLI:SK:OSVT:2023:8822201769.5

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Vranov nad Topľou sudkyňou JUDr. Silviou Šviderskou v spore žalobcu: A. B., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom XXX XX C. XXX, zastúpeného: JUDr. Martina Barnová, advokátka, Zámocká 529/34, 091 01 Stropkov, proti žalovanému: Všeobecná úverová banka a.s., Mlynské Nivy 1, 829 90 Bratislava, IČO: 31 320 155, zastúpenému: Remedium Legal, s.r.o., Pajštúnska 5, 851 02 Bratislava, IČO: 53 255 739, o zaplatenie primeraného finančného zadosťučinenia vo výške 2.590,65 € s prísl., taktó

rozhodol:

I. Žalovaný je p o v i n n ý zaplatiť žalobcovi sumu 100 € do troch dní od právoplatnosti rozsudku.

II. V prevyšujúcej časti žalobu z a m i e t a .

III. Žalobca má voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % z prisúdenej sumy s tým, že o konkrétnej výške trov konania rozhodne súd samostatným uznesením po právoplatnosti rozsudku.

o d ô v o d n e n i e :

1. Žalobca sa žalobou doručanou tunajšiemu súdu dňa 01.08.2022 domáhal voči žalovanému zaplatenia sumy 2.590,65 € a náhrady trov konania titulom primeraného finančného zadosťučinenia. Podanie žaloby odôvodnil tým, že v konaní vedenom na Okresnom súde Vranov nad Topľou, pod sp. zn. 11Csp/5/2022 bol ako žalovaný v postavení spotrebiteľa úspešný. V pôvodnom konaní od neho terajší žalovaný požadoval zaplatiť sumu 2 590,65 € s príslušenstvom. Okresný súd Vranov nad Topľou v konaní vedenom pod sp. zn. 11Csp/5/2022 rozhodol rozsudkom z 30.05.2022 tak, že žalobu v celom rozsahu zamietol. Rozsudok nadobudol právoplatnosť 14.07.2022. Žalobca poukázal na časť odôvodnenia rozsudku, v ktorom súd uviedol, že považuje celý úver za bezúročný a zmluvu v časti dohody o úrokoch vyhodnotil za neplatnú, ako aj na časť odôvodnenia rozsudku, v ktorej sa súd zaoberal zosplatením dlhu a námietkou premičania. Ako spotrebiteľ si uplatňuje satisfakciu za porušenie jeho spotrebiteľských práv s poukazom na ustanovenie § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa. Keďže je spotrebiteľom, ktorý úspešne uplatnil porušenie svojho práva na súde a bola tým splnená hypotéza uvedenej právnej normy, finančné zadosťučinenie požaduje vo výške 2 590,65 €, čo predstavuje sumu, ktorú si na súde uplatňoval žalovaný v pôvodnom konaní.

2. Žalovaný s nárokom žalobcu nesúhlasil a žiadal žalobu zamietnuť. Vo svojom vyjadrení uviedol, že nesúhlasí so závermi Okresného súdu Vranov nad Topľou v základnom konaní týkajúcich sa posudzovania primeranosti úroku, nakoľko podľa názoru žalovaného súd vychádzal z nesprávnych štatistických údajov, a teda v prejednávanom prípade nedošlo k porušeniu spotrebiteľského práva. V základnom konaní bola otázka bezúročnosti a bez poplatkovosti posúdená súdom prejudiciálne (a podľa názoru žalovaného nesprávne). Keďže iba výrok nadobúda právoplatnosť, prejudiciálne posúdená otázka netvorí prekážku právoplatne rozhodnutej veci. Keďže úrok nikdy nebol výrokom súdneho

rozhodnutia určený ako rozporný s dobrými mravmi, má za to, že súd je v tomto konaní povinný túto otázku riešiť prejudiciálne, nakoľko od tohto prejudiciálneho posúdenia prakticky závisí aj rozhodnutie vo veci samej. Zdôraznil, že dôvodom zamietnutia žaloby v základnom konaní v celom rozsahu bolo neunesenie dôkazného bremena o riadnom vyhlásení mimoriadnej splatnosti a predčasné podanie žaloby, a nie porušenie spotrebiteľského práva. Namietol, že žalobca vôbec nevzal do úvahy skutočnosť, že je to práve žalovaný, ktorému ujma preukázateľne vznikla, nakoľko žalobca nevrátil žalovanému ani len poskytnuté finančné prostriedky. Vzniesol pochybnosti ohľadom spôsobu aplikácie ust. § 3 ods. 5, tretia veta zákona o ochrane spotrebiteľa na prejednávanej veci žalobcom. Žalobca sa zjavne uspokojil s procesným úspechom v základnom konaní (t. j. zamietnutím žaloby). Predmetný úspech žalobcu v základnom konaní však v žiadnom prípade nemôže znamenať aj automatickú garanciu duplicitného práva na primerané finančné zadostučinenia v zmysle požiadaviek ust. § 3 ods. 5, tretia veta zákona o ochrane spotrebiteľa. Poukázal na rozhodnutie Ústavného súdu SR z 22. júna 2017, sp. zn. II. ÚS 796/2016-65. Upriamil pozornosť súdu aj na skutočnosť, že žalobca si stále môže uplatňovať zostatok neuhradenej istiny, nakoľko žaloba bola v základnom konaní zamietnutá v celom rozsahu ako predčasne podaná. Nedošlo teda k naplneniu predpokladu § 3 ods. 5 zákona o ochrane spotrebiteľa, nakoľko žalobca dodnes nie je spotrebiteľom, ktorý si na súde s úspechom uplatnil porušenie svojho práva. Zastáva názor, že žalobcovi žiadna ujma nevznikla. Ak by súd dospel k záveru, že žalobcovi ujma vznikla, apeloval na podmienku primeranosti satisfakcie. V prejednávanom prípade bol žalobcovi poskytnutý úver vo výške 2.800 €, pričom na účet žalovanej uhradil len sumu 1.424,76 €. Žalobca k dnešnému dňu nevrátil ani len poskytnuté finančné prostriedky. Priznané primerané finančné zadostučinenie vo výške 2.590,65 €, v prípade, že spotrebiteľ ani len nevrátil poskytnuté finančné prostriedky považuje za neprimeranú satisfakciu. Zdôraznil, že žalobca riadne nezdôvodnil výšku požadovaného primeraného finančného zadostučinenia. V tejto súvislosti poukázal na rozhodovaciu prax tunajšieho súdu vrátane nadriadeného. Je toho názoru, že výkon týchto uplatňovaných práv žalobcu - uskutočňovaný za okolností a v opisovaných súvislostiach – je nepochybne v rozpore s dobrými mravmi. Priznanie primeraného finančného zadostučinenia dlžníkovi, ktorý nevrátil ani len poskytnuté finančné prostriedky, podľa názoru žalovaného napĺňa predpoklad neprijateľných dôsledkov výkonu práva. Na podporu svojej argumentácie poukázal na rozsudok Krajského súdu v Bratislave, sp. zn. 10Co/55/2020 z 24.06.2020, rozsudok Okresného súdu Prešov sp. zn. 8Csp/31/2021 zo dňa 14.05.2021, rozsudok Krajského súdu v Prešove, sp. zn. 17CoCsp/32/2020 z 29.09.2020 a rozsudok Okresného súdu Prešov sp. zn. 13Csp/135/2019 z 18.01.2022.

3. Na argumentáciu žalovaného reagoval žalobca písomným vyjadrením, v ktorom nesúhlasil s názormi žalovaného. Uviedol, že pokiaľ ide o procesné postavenie spotrebiteľa v základnom konaní, na ktoré konanie o primeranom finančnom zadostučinení nadväzuje, zákonodarca nijako nevyjadril a nemožno to ani predpokladať, že by to bolo jeho cieľom, obmedziť počet prípadov, pri ktorých sa spotrebiteľ môže domáhať primeraného finančného zadostučinenia. Práve naopak, cieľom je zefektívniť ochranu spotrebiteľov práve hrozbou platenia primeraného finančného zadostučinenia obchodníkmi, ktorí v rozpore s morálkou a zákonom porušujú spotrebiteľské právo. Zo žiadneho ustanovenia zákona nevyplýva, že spotrebiteľ má byť aktívny len ako žalobca a nie aj ako žalovaný. Zastáva názor, že ak sa spotrebiteľ práve v postavení žalovaného na súde úspešne domôže uplatnenia spotrebiteľských práv, nemôžu byť žiadne pochybnosti o splnení podmienok na uplatnenie primeraného finančného zadostučinenia, ako ich stanovuje zákon. V tejto súvislosti poukázal na rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 3Co/101/2017 zo 07.12.2017, uznesenie Krajského súdu v Prešove sp. zn. 7Co/56/2017 z 26.09.2017, rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 12Co/60/2017 zo 07.12.2017, rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 13Co/80/2016 z 20.03.2018, rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 19Co/266/2016 z 12.09.2017, rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 20Co/192/2016 z 30.11.2017. K názoru žalovaného, že v základnom konaní nedošlo k porušeniu spotrebiteľského práva, keďže súd síce posúdil úver ako bezodplatný, avšak podľa názoru žalovaného sa súd odvolal na nesprávne štatistické údaje poukázal na to, že ustanovenie § 3 ods. 5 posledná veta zákona o ochrane spotrebiteľa neumožňuje, aby v konaní o primeranom finančnom zadostučinení bol revidovaný výsledok úspešného uplatnenia spotrebiteľských práv na súde v konaní, od ktorého spotrebiteľ odvodzuje nárok na primerané finančné zadostučinenie. Platné znenie normy teda žiadnu ujmu a ani hrozbu ujmy nevyžaduje. Podmienkou práva spotrebiteľa na primerané finančné zadostučinenie nie je porušenie spotrebiteľskej zmluvy, ale konkrétne súdne konanie, v ktorom bol občan, ako spotrebiteľ, úspešný. Na podporu svojich tvrdení poukázal na uznesenie Krajského súdu v Prešove sp. zn. 18Co/34/2014 zo 16.02.2015, rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 7Co/350/2015, z 31.3.2016. Z hľadiska skutkovej podstaty § 3 ods. 5 Zákona, je právne nerozhodné, či žalovaný doplatil, alebo nedoplatil istinu

úveru, keď očakáva, že voči nemu bude úspešný žalobou o primerané finančné zadosťučinenie. Jedinou podmienkou práva na primerané finančné zadosťučinenie podľa zákona o ochrane spotrebiteľov, je úspech spotrebiteľa v súdnom konaní, bez ohľadu na to, aké právo spotrebiteľa bolo porušené. Podľa názoru žalobcu vo veciach, v ktorých je predmetom konania finančná čiastka, je jediným objektívnym kritériom, ktoré by malo byť rozhodujúcim pre určenie výšky primeraného finančného zadosťučinenia, suma o ktorú sa dodávateľ na úkor spotrebiteľa obohatil, alebo sa chcel obohatiť.

4. Súd vykonal dokazovanie oboznámením sa so žalobou, obsahom spisu sp. zn. 11Csp/5/2022, rozsudkom tunajšieho súdu vydaného v konaní vedenom pod sp. zn. 11Csp/5/2022, písomným vyjadrením žalovaného, písomným vyjadrením žalobcu a na základe takto vykonaného dokazovania zistil nasledovný skutkový stav:

5. Okresný súd Vranov nad Topľou rozsudkom č.k. 11Csp/5/2022 – 109 zo dňa 30.05.2022 žalobu zamietol a priznal žalovanému náhradu trov konania v rozsahu 100 %. V uvedenom konaní bol žalobca v procesnom postavení žalovaného a žalovaný v procesnom postavení žalobcu. Rozsudok nadobudol právoplatnosť dňa 14.07.2022.

6. Z obsahu spisu sp. zn. 11Csp/5/2022 vyplýva, že právny predchodca žalobcu (v tomto konaní v procesnom postavení žalovaného) a žalovaný ako klient (v tomto konaní v procesnom postavení žalobcu) uzavreli dňa XX.XX.XXXX zmluvu o spotrebiteľskom úvere, predmetom ktorej bolo poskytnutie bezúčelového spotrebiteľského úveru žalovanému vo výške 2.800 €, ktorý sa zaviazal uhradiť v 120 mesačných splátkach vo výške 50,96 €. Medzi zmluvnými stranami bola dohodnutá fixná ročná úroková sadzba 19,90 %.

7. Podľa odôvodnenia rozsudku č.k. 11Csp/5/2022 – 109 zo dňa 30.05.2022 súd považoval celý úver za bezúročný a zmluvu v časti dohody o úrokoch vyhodnotil za neplatnú. Podľa obsahu zmluvy medzi stranami sporu bol dohodnutý úrok 19,90 % ročne. Čo sa týka výšky úrokovej sadzby uvedenej a dohodnutej v zmluve, súd zisťoval výšku úrokovej sadzby z úverov obdobných v rozhodnom období na internetovej stránke Národnej banky Slovenska a zistil, že výška pri obdobných úveroch v rozhodnom období bola 8,71 % ročne. Dohodnutá výška v danom prípade predstavuje zhruba niekoľko násobok výšky úrokovej sadzby za ktorú poskytovali banky úvery v rozhodnom čase, teda v čase uzavretia zmluvy. Podľa názoru súdu je dohoda o úroku v rozpore s dobrými mravmi a preto je táto časť zmluvy neplatná. Z neplatnej dohody nemôže vzniknúť právo na plnenie. V danom prípade ide o neprimerane vysoké úroky, ktoré boli dojednané v rozpore dobrými mravmi, preto je s poukazom na ust. §39 OZ (Občianskeho zákonníka) zmluva o úvere v časti odplaty neplatným právnym úkonom. Súd sa v zmysle obrany žalovaného sa zaoberal tým, či zosplatnenie dlhu bolo vykonané v súlade so zákonom a či má právne účinky predpokladané zákonom. Súd dospel k záveru, že žalobca nemôže požadovať jednorazové splatenie celého dlhu, pretože nepreukázal doručenie oznámenia o vyhlásení mimoriadnej splatnosti žalovanému. Súd mal za to, že nedošlo platne k zosplatneniu dlhu v súlade so zákonom. K vznesenej námietke premĺčania uviedol, že žaloba bola podaná dňa 24.01.2022, teda nepremĺčané sú splátky od 20.01.2022 do 20.02.2019, ide o 36 splátok, kde dlh z istiny pripadajúci na tieto splátky je 839,88 € a keďže žalovaný uhradil sumu 1.424,76 €, súd žalobu ako nedôvodnú zamietol.

8. V zmysle § 3 ods. 3 zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ochrane spotrebiteľa“) každý spotrebiteľ má právo na ochranu pred neprijateľnými podmienkami v spotrebiteľských zmluvách.

9. Ako vyplýva z ustanovenia § 3 ods. 5 zákona o ochrane spotrebiteľa proti porušeniu práv a povinností ustanovených zákonom s cieľom ochrany spotrebiteľa môže sa spotrebiteľ proti porušiteľovi na súde domáhať ochrany svojho práva. Združenie sa môže na súde proti porušiteľovi domáhať, aby sa porušiteľ zdržal protiprávneho konania a aby odstránil protiprávny stav, a to aj vtedy, ak takéto konanie porušiteľa poškodzuje záujmy spotrebiteľov, ktoré nie sú len jednoduchým súhrnom záujmov jednotlivých spotrebiteľov poškodených porušením spotrebiteľských práv, ale ide o konanie porušiteľa uplatňované voči všetkým spotrebiteľom (ďalej len „kolektívne záujmy spotrebiteľov“). Spotrebiteľ, ktorý na súde úspešne uplatní porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi, má právo na primerané finančné zadosťučinenie od toho, kto za porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi zodpovedá.

10. V zmysle § 52 ods. 1, ods. 2. zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka v znení účinnom v čase uzavretia úverovej zmluvy (ďalej len „Občiansky zákonník“) spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom. Ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách, ako aj všetky iné ustanovenia upravujúce právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, použijú sa vždy, ak je to na prospech zmluvnej strany, ktorá je spotrebiteľom. Odlišné zmluvné dojednania alebo dohody, ktorých obsahom alebo účelom je obchádzanie tohto ustanovenia, sú neplatné. Na všetky právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, sa vždy prednostne použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka, aj keď by sa inak mali použiť normy obchodného práva.

11. Podľa § 53 ods. 1, ods. 2, ods. 3 Občianskeho zákonníka spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len „neprijateľná podmienka“). To neplatí, ak ide o zmluvné podmienky, ktoré sa týkajú hlavného predmetu plnenia a primeranosti ceny, ak tieto zmluvné podmienky sú vyjadrené určito, jasne a zrozumiteľne alebo ak boli neprijateľné podmienky individuálne dojednané. Za individuálne dojednané zmluvné ustanovenia sa nepovažujú také, s ktorými mal spotrebiteľ možnosť oboznámiť sa pred podpisom zmluvy, ak nemohol ovplyvniť ich obsah. Ak dodávateľ nepreukáže opak, zmluvné ustanovenia dohodnuté medzi dodávateľom a spotrebiteľom sa nepovažujú za individuálne dojednané.

12. V zmysle ustanovenia § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka neprijateľné podmienky upravené v spotrebiteľských zmluvách sú neplatné.

13. Podľa § 39 Občianskeho zákonníka neplatný je právny úkon, ktorý svojím obsahom alebo účelom odporuje zákonu alebo ho obchádza alebo sa prieči dobrým mravom.

14. Vykonaním dokazovania mal súd preukázané, že sporové strany uzavreli dňa XX.XX.XXXX zmluvu o spotrebiteľskom úvere, predmetom ktorej bolo poskytnutie bezúčelového spotrebiteľského úveru žalovanému vo výške 2.800 €, ktorý sa zaviazal žalovaný (v tomto konaní žalobca) uhradiť v 120 mesačných splátkach vo výške 50,96 €. Medzi zmluvnými stranami bola dohodnutá fixná ročná úroková sadzba 19,90 %. Tunajší súd rozsudkom č.k. 11Csp/5/2022 – 109 zo dňa 30.05.2022 žalobu zamietol a priznal žalovanému náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Rozsudok nadobudol právoplatnosť dňa 14.07.2022. Súd považoval celý úver za bezúročný a zmluvu v časti dohody o úrokoch vyhodnotil za neplatnú.

15. Žalobca sa voči žalovanému domáhal priznania primeraného finančného zadosťučinenia vo výške 2.590,65 € na základe ustanovenia § 3 ods. 5 zákona o ochrane spotrebiteľa. Svoj nárok odôvodňoval tým, že nárok na primerané finančné zadosťučinenie mu vznikol z dôvodu úspešného bránenia svojho práva na súde v základnom konaní.

16. Žalovaný svoju obranu založil na skutočnosti, že odôvodnenie iného súdneho rozhodnutia nie je pre strany záväzná, uvádzal, že nedošlo k porušeniu spotrebiteľského práva, nakoľko súd posúdil síce úver ako bezodplatný a však s odvolaním na nesprávne štatistické údaje. Poukazoval na to, že výkon práv žalobcu je v rozpore s dobrými mravmi. Rovnako namietal uplatnenú výšku primeraného finančného zadosťučinenia.

17. Podľa citovaného ustanovenia § 3 ods. 5 Zákona o ochrane spotrebiteľa, má spotrebiteľ právo na primerané finančné zadosťučinenie od toho, kto za porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej zákonom s cieľom ochrany spotrebiteľa zodpovedá, avšak iba za predpokladu, že spotrebiteľ na súde úspešne uplatní porušenie práva na ochranu spotrebiteľa. Predpokladom pre priznanie nároku je teda úspešné uplatnenie porušenia práva alebo povinnosti ustanovenej zákonom o ochrane spotrebiteľa alebo osobitnými právnymi predpismi na ochranu spotrebiteľa, t.j. uplatnenie nároku, ktorý vznikol porušením práv spotrebiteľa, teda práv nielen podľa zákona č. 250/2007 Z.z., ale aj práv podľa piatej hlavy prvej časti Občianskeho zákonníka, zákona o spotrebiteľských úveroch prípadne iných predpisov, a zároveň domáhanie sa primeraného finančného zadosťučinenia od subjektu, ktorý za porušenie konkrétneho práva alebo povinnosti spotrebiteľa zodpovedá. Uplatnením práva možno rozumieť tak podanie žaloby spotrebiteľom, ale takýmto konaním je aj účinná obrana spotrebiteľa v konaní začatom na podnet dodávateľa.

18. Cieľom finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného práva spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany. Zákon nevyžaduje pre vznik tohto práva, aby spotrebiteľovi bola privedená nejaká ujma. Postačuje, ak k takémuto porušeniu práva alebo povinnosti dôjde. Bez právneho významu teda je, či ujma spotrebiteľovi reálne vznikla, pretože postačuje iba možnosť vzniku takejto ujmy.

19. Podľa rozsudku NS SR sp. zn. 6Cdo/127/2017 zo dňa 30.01.2019 pre vznik nároku na primerané finančné zadosťučinenie postačuje úspešné uplatnenie porušenia práva spotrebiteľa na súde. V zmysle tohto rozhodnutia „Jediným predpokladom, ktorý citované ustanovenie zákona vyžaduje je, že spotrebiteľ, na súde úspešne uplatní porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi. Pod úspešným uplatnením porušenia práva alebo povinnosti v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť, že súd judikuje v prospech spotrebiteľa konkrétny nárok z porušenia práva alebo povinnosti, napr. nárok zo zodpovednosti za škodu, z bezdôvodného obohatenia, alebo vo výroku rozsudku určí neprijateľnosť konkrétne vymedzenej zmluvnej podmienky používanej v spotrebiteľskej zmluve (porovnaj rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6Cdo/389/2015). Žiadnu inú podmienku, t. j. ani podmienku, aby bol medzi stranami spor zo spotrebiteľskej zmluvy a aby spotrebiteľovi bola privedená konkrétna ujma, nevyžaduje.“

20. V predmetnej právnej veci mal súd jednoznačne za preukázané, že v konaní vedenom na tunajšom súde pod sp.zn. sp. zn. 11Csp/5/2022 sa žalobca úspešne bránil ako spotrebiteľ proti porušeniu povinností žalovaného ako dodávateľa, keďže tunajší súd rozsudkom č.k. 11Csp/5/2022 – 109 zo dňa 30.05.2022 žalobu zamietol, pričom v odôvodnení rozhodnutia skonštatoval, že úver je bezúročný a zmluva v časti dohody o úrokoch neplatná pre rozpor s dobrými mravmi.

21. Pokiaľ ide o výklad samotného pojmu „úspešné uplatnenie práva“ zo strany spotrebiteľa, súd poukazuje na interpretačné pravidlo citované v rozhodnutí Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 4 Obdo 45/2012 zo dňa 24. júna 2013, podľa ktorého „pri nejednoznačnom výklade akejkoľvek problematiky týkajúcej sa ochrany spotrebiteľa, je potrebné uprednostniť vždy ten výklad, ktorý sleduje záujem spotrebiteľa“.

22. Súd v súvislosti s vyššie uvedenými námietkami žalovaného poukazuje tiež na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 9Cdo/324/2020 z 13.12.2022, v ktorom Najvyšší súd SR uviedol: „Z formulácie súdmi aplikovaného ustanovenia § 3 ods. 5 zákona o ochrane spotrebiteľa nevyplýva, že spotrebiteľ musí uplatniť porušenie svojho práva len podaním žaloby a že uplatnením práva už nie je obrana spotrebiteľa ako žalovaného v súdom spore. Dovolací súd i v tomto prípade považuje za správne nadviazať na metodológiu výkladu práv spotrebiteľa v uznesení najvyššieho súdu sp. zn. 3Cdo/31/2020 o eurokonformnom výklade práva zohľadňujúcim postavenie spotrebiteľa ako slabšej strany spotrebiteľského vzťahu. Dovolací súd preto vychádza z takého výkladu slovného spojenia „úspešného uplatnenia porušenia práva“ v ustanovení § 3 ods. 5 vety tretej, ktoré je v prospech spotrebiteľa a pri ktorom preto nezáleží, v akom procesnom postavení sa spotrebiteľ nachádza, t.j. či je v spore žalobcom alebo žalovaným. Zároveň v súvislosti s druhou právnou otázkou najvyšší súd nepovažuje pre vznik práva na primerané finančné zadosťučinenie v zmysle ustanovenia § 3 ods. 5 vety tretej za rozhodujúce, v akej miere bol spotrebiteľ v spore úspešný, postačuje jeho čo i len čiastočný úspech, napr. úspech v uplatnení niektorého z viacerých práv. V ustanovení § 3 ods. 5 vety tretej zákona o ochrane spotrebiteľa sa úspech spotrebiteľa viaže na uplatnenie porušeného práva alebo povinnosti z tohto alebo osobitného zákona, miera úspešnosti (neúspešnosti) sporovej strany nie je pre vznik nároku rozhodujúca. Dovolací súd považuje za dôležité pripomenúť, že cieľom tohto ustanovenia je predovšetkým odradiť dodávateľov od protiprávneho konania voči spotrebiteľom, nezáleží na tom, či aj spotrebiteľ prípadne (ne)porušil niektoré svoje povinnosti voči dodávateľovi a prípadne, v akej miere sa tak stalo.“

23. Nemožno súhlasiť so závermi žalovaného, že súd je v tomto konaní povinný riešiť otázku, či je úrok v rozpore s dobrými mravmi. Okresný súd Vranov nad Topľou sa už s touto otázkou vysporiadal v základnom konaní. Pokiaľ žalovaný nesúhlasil so závermi súdu v základnom konaní ohľadom posúdenia úveru ako bezodplatného, mohol podať voči rozsudku odvolanie, čo však neučinil a rozsudok nadobudol právoplatnosť. Súd tiež nesúhlasí s námietkou žalovaného, že žaloba bola v celom rozsahu zamietnutá z dôvodu neunesenia dôkazného bremena o riadnom vyhlásení mimoriadnej

splatnosti a predčasného podania žaloby a nie pre porušenie spotrebiteľského práva. Z odôvodnenia rozsudku v základnom konaní je zrejmé, že žalovaný porušil právo spotrebiteľa tým, že pri uzatváraní spotrebiteľskej zmluvy konal v časti dojednaného úroku v rozpore s dobrými mravmi a z uvedeného dôvodu súd vyhodnotil túto časť úverovej zmluvy za neplatnú. Uvedeným konaním sa žalobca snažil obohatiť na úkor žalovaného ako spotrebiteľa. Súd tiež považuje za nedôvodnú námietku žalovaného, ktorý považuje podanie žaloby o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia za výkon práva, ktorý je v rozpore s dobrými mravmi. Inštitút primeraného finančného zadosťučinenia má charakter sankcie, ktorá má postihovať toho, kto vo vzťahu k spotrebiteľovi postupoval v rozpore so zákonom, pričom v danej veci bol záver o porušení spotrebiteľského práva zo strany žalovaného v základnom konaní riadne preukázaný.

24. Žalobca ako spotrebiteľ nie je povinný preukazovať ujmu, ktorá mu vznikla, a to s poukazom na zákon o ochrane spotrebiteľa, ktorý priznáva právo spotrebiteľa na finančné zadosťučinenie nie v prípade vzniku ujmy, ale postačuje iba možnosť vzniku takejto ujmy v nadväznosti na porušenie práv spotrebiteľa.

25. Je zrejmé, že žalobca ako spotrebiteľ porušenie jeho spotrebiteľských práv bol nútený brániť v základnom konaní, a teda podstúpiť súdne konanie, v ktorom bol nakoniec úspešný a je nepochybné, že boli naplnené zákonné predpoklady na priznanie nároku na primerané finančné zadosťučinenie v zmysle § 5 ods. 3 zákona o spotrebiteľských úveroch. Zo strany žalovaného došlo k takému porušeniu spotrebiteľského práva, ktoré bolo bez ďalšieho spôsobilé privodiť ujmu žalobcovi ako spotrebiteľovi spočívajúcu v možnom bezdôvodnom obohatení, teda v strate finančných prostriedkov, keďže súd posúdil úverovú zmluvu ako bezúročnú a v časti dohody o úrokoch za neplatnú.

26. Pokiaľ ide o výšku finančného zadosťučinenia, táto závisí od úvahy súdu, čo však neznamená svojvôľu pri jej určovaní, pretože pri jej stanovení, t.j. pri stanovení jej primeranosti je nutné zohľadniť rôzne kritériá, a to intenzitu zásahu do spotrebiteľských práv, časové trvanie závadného konania dodávateľa, jeho satisfakčnú, sankčnú a preventívnu funkciu. Je teda posudzovaná podľa subjektívnej povahy a zohľadňuje všetky skutočnosti, ktoré viedli spotrebiteľa k podaniu žaloby o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia. Ohľadom výšky zadosťučinenia súd poukazuje na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 30. júna 2022, sp. zn. 7Cdo/92/2021 schválené 29. novembra 2022 občianskoprávnym kolégiom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky na uverejnenie v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky v znení právnej vety: „Pre priznanie práva na zadosťučinenie spotrebiteľa, ktorý úspešne uplatnil na súde porušenie práva alebo povinnosti v zmysle § 3 ods. 5 tretia veta zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov, je rozhodujúcim kritériom primeranosť požadovaného zadosťučinenia; jeho konkrétnu výšku určuje súd úvahou so zreteľom na okolnosti každého jednotlivého prípadu.“

27. V danom prípade žalobca svoj nárok na priznanie primeraného finančného zadosťučinenia odôvodnil len úspešným uplatnením porušenia svojho práva na súde a výšku finančného zadosťučinenia odvíjal od sumy, ktorú si voči nemu uplatňoval žalovaný v základnom konaní. Žiadne iné okolnosti, ktoré by bližšie odôvodňovali ním uplatnenú výšku zadosťučinenia neuviedol. K požiadavke zadosťučinenia neuviedol žiadne negatívne dôsledky porušenia práva zo strany dodávateľa na jeho súkromný či spoločenský život, preto mal súd za to, že žalobca netvrdil a nepreukázal také okolnosti, ktoré by odôvodňovali priznanie finančného zadosťučinenia v ním požadovanej výške 2.590,65 €.

28. Súd považuje za primeranú výšku finančného zadosťučinenia sumu 100 €, a to s ohľadom na intenzitu zásahu žalovaného do práva žalobcu ako spotrebiteľa. Takto priznané finančné zadosťučinenie je vyrovnaním ujmy žalobcu, ktorá mu vznikla konaním žalovaného, ktorý konal pri dojednávaní úverovej zmluvy v rozpore s dobrými mravmi. Je tiež určitou satisfakciou za stav, ktorý musel v dôsledku konania žalovaného žalobca trpieť a brániť svoje práva v konaní pred súdom a zároveň je aj sankciou postihujúcou žalovaného, ktorý ako dodávateľ finančnej služby konal pri jej dojednávaní závadne, a v konečnom dôsledku sa snažil na úkor žalobcu bezdôvodne obohatiť. Súd však v súlade s kritériom primeranosti finančného zadosťučinenia prihliadol na okolnosti, za ktorých došlo k porušeniu spotrebiteľských práv žalobcu a závažnosť ich porušenia, ale tiež zohľadnil, že hrozba straty finančných prostriedkov sa nenaplnila, keďže nedošlo k bezdôvodnému obohateniu, pretože žalobca ako spotrebiteľ neuhradil žalovanému ako dodávateľovi ani celú výšku istiny. Z vykonaného dokazovania v základnom konaní je zrejmé, že žalovaný poskytol žalobcovi úver vo výške 2.800 €, pričom žalobca uhradil

žalovanému splátky v celkovej výške 1.424,76 €. Vzhľadom na uvedené suma 100 € je po celkovom zhodnotení všetkých skutkových okolností sumou postačujúcou, zodpovedajúcou tej skutočnosti, že žalobca bol v základnom konaní úspešný.

29. Súd poukazuje aj na skutočnosť, že účelom priznania primeraného finančného zadosťučinenia pri porušení práv nemá byť na jednej strane len odradenie dodávateľa od takýchto praktík, ale na druhej strane nemá byť ani nástrojom obohatenia sa pre spotrebiteľa.

30. Súd preto v prevyšujúcej časti žalobu žalobcu zamietol.

31. Podľa § 255 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

32. Podľa § 262 ods. 1 CSP o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

33. Podľa § 262 ods. 2 CSP o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie v lehote 60 dní po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

34. Predmetom konania bol nárok na primerané finančné zadosťučinenie, výška ktorého závisela od úvahy súdu. Pri takomto nároku je žalobcu nevyhnutné považovať za plne procesne úspešného, ak mal plný úspech čo do základu uplatneného nároku a súčasne výška plnenia vyplývajúca z tohto jeho procesného úspechu závisela výlučne od znaleckého posudku alebo od úvahy súdu. Nie je totiž možné zaťažiť žalujúcu stranu procesnou zodpovednosťou za predvídanie výsledku sporu. Súd priznal úspešnému žalobcovi nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu z prisúdenej sumy, vzhľadom na to, že bol úspešný čo do základu nároku a zároveň rozhodovanie záviselo od úvahy súdu. O konkrétnej výške trov konania bude rozhodnuté, v zmysle ustanovenia § 262 ods. 2 CSP, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu možno podať odvolanie v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia na Okresný súd Vranov nad Topľou, písomne, v potrebnom počte vyhotovení.

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda a dôvody odvolania môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na odvolanie.

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené v konaní pred súdom prvej inštancie, možno v odvolaní použiť len vtedy, ak

- a) sa týkajú procesných podmienok,
- b) sa týkajú vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu,
- c) má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci alebo
- d) ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie.

Ak nebude povinnosť uložená týmto rozhodnutím splnená v stanovenej lehote, možno sa jej splnenia domáhať návrhom na vykonanie exekúcie podľa osobitného predpisu.